

วารสารการจัดการความรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

Knowledge Management Journal : Secretariat of the House of Representatives

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๕ (ตุลาคม ๒๕๕๒) ISSN 1906-3806

บทบรรณาธิการ

วารสารการจัดการความรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ฉบับนี้เป็นฉบับที่ ๕ เดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๒ ในโอกาสครบรอบ วันคล้ายวันพระราชสมภพ ๑๐๙ ปี ที่ได้เวียนมาถึงในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ คอลัมน์เรื่องจากปก จึงได้อัญเชิญพระราชกรณียกิจที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีต่อรัฐสภา สมเด็จพระเจ้า...อย่างบาทสภา **น่านาทิศชนะนักบริหาร** รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นายสุวิจักขณ์ นาควัชระ) ให้เกียรติมาให้ข้อคิด ทิศชนะต่าง ๆ จากประสบการณ์การทำงาน นอกจากนี้ยังมีความรู้เรื่องการจัดการองค์ความรู้ของสายงานต่างประเทศ ใน **เปิดวิสัยทัศน์ KM** สำหรับ **คอลัมน์ความรู้สู่ภูมิปัญญา** นำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ เรื่อง องค์ประชุม **คอลัมน์มุนินดีบัญญัติ** นำเสนอประเภทของกฎหมาย **คอลัมน์สาระวิชาการ** ฉบับนี้ นำผลการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา มาให้ความรู้กับทุกท่าน และสุดท้ายกับ **แฉดวงชาวสภา** กิจกรรมการสัมมนาการให้บริการทางวิชาการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีภารกิจในการให้บริการทางวิชาการ กิจกรรมพิธีพุทธาภิเษกหลวงปู่ทวด และกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนเฉลิมพระเกียรติ

ในปีงบประมาณที่ผ่านมาทุกส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความร่วมมือในการจัดการความรู้ภายในองค์กรเป็นอย่างดี โดยในปี๒๕๕๒ ได้ดำเนินการจัดทำองค์ความรู้ ๓ องค์ความรู้ ได้แก่ องค์ความรู้ด้านการจัดทำเจตนารมณ์ของกฎหมาย องค์ความรู้ด้านการจัดประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรตามหลักสมรรถนะ (Competency) ซึ่งองค์ความรู้ดังกล่าวสามารถสืบค้นได้

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

จาก เว็บไซต์ การจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร <http://intranet.parliament.go.th/km> นอกจากนี้การจัดนิทรรศการและกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs ในวันแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน (วัน LO) ยังได้รับความสนใจจากข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นจำนวนมาก สำหรับในปีงบประมาณต่อไปการจัดการความรู้อย่างคงดำเนินการต่อไปโดยยังคงดำเนินการจัดการองค์ความรู้อีก ๓ องค์ความรู้ และพัฒนาองค์ความรู้เดิมที่ได้จัดทำไปแล้วก่อนหน้านี้ โดยมุ่งเน้นให้เพื่อนข้าราชการมีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรต่อไป

ท่านผู้อ่านท่านใดสนใจ ส่งบทความ ผลงานการวิจัย หรือข่าวสาร เรื่องราวที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ สามารถจัดส่งมาได้ที่กองบรรณาธิการ กองบรรณาธิการหวังว่า วารสารการจัดการความรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรของสำนักงาน ฯ และผู้อ่านทั่วไป

กองบรรณาธิการ

Legislative Institutional Repository of Thailand

สารบัญ

บทบรรณาธิการ	๑
สารบัญ	๓
เรื่องจากปก	๕
สมเด็จพระเจ้า...อย่างบาทสภา	
นานาทัศนะนักบริหาร	๑๑
รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นายสุวิจักขณ์ นาควิระ)	
เปิดวิสัยทัศน์ KM	๑๕
การจัดการองค์ความรู้ของสายงานต่างประเทศ	
ความรู้สู่ภูมิปัญญา	๑๙
องค์ประชุม	
มุมนิติบัญญัติ	๒๕
ประเภทของกฎหมาย	
สาระวิชาการ	๓๑
ผลการวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา”	
แฉดวงชาวสภา	๔๑
กิจกรรมการสัมมนาการให้บริการทางวิชาการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีภารกิจในการให้บริการทางวิชาการ กิจกรรมพิธีพุทธาภิเษกหลวงปู่ทวด และกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนเฉลิมพระเกียรติ	

LI RT

๗
เรื่องจากปก

สมเด็จพระเจ้า...ย่างบาททศกษา

เรียบเรียงโดย เชษฐา ทองยิ่ง *

ในโอกาสครบรอบ ๑๐๙ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี “สมเด็จพระเจ้าของปวงชนชาวไทย” ที่ได้เวียนมาถึงในวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๒ เป็นอีกวาระหนึ่ง ที่พสกนิกรชาวไทยได้ร่วมน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงของพระองค์ที่มีต่อประเทศชาติและพสกนิกรชาวไทย

นอกจากพระองค์ทรงเป็นพระราชชนนีของพระมหากษัตริย์ไทยถึงสองพระองค์แล้วยังทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ ด้วยน้ำพระทัยอันเต็มเปี่ยมไปด้วยพระเมตตา พระวิริยะอุตสาหะ โดยมิทรงเหน็ดเหนื่อยพระวรกาย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของพสกนิกรชาวไทยทั่วประเทศตลอดมา

* วิทยากร ๗ ว. สำนักวิชาการ

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

จนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (UNESCO) จึงได้เฉลิมพระเกียรติยกย่องให้พระองค์ทรงเป็น “บุคคลสำคัญของโลก” ในฐานะที่ทรงมีผลงานดีเด่นเพื่อส่วนรวมในด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การพัฒนามนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพครบรอบ ๑๐๐ ปี เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ยังความปลาบปลื้มปิติสู่พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่าจวบจนทุกวันนี้

พระราชกรณียกิจหนึ่งคือการที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จพระราชดำเนินมายังรัฐสภา เพื่อทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจในฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชในหลายครั้งหลายครา และทรงเป็นผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงที่ปวงข้าพระพุทธเจ้าฯ จะได้ขออัญเชิญพระราชกรณียกิจดังกล่าวมานำเสนอ เพื่อเทิดพระเกียรติคุณและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ดังนี้

ทรงเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศต่าง ๆ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๑๐ ได้แก่ เวียดนาม (พ.ศ. ๒๕๐๒) อินโดนีเซีย พม่า สหรัฐอเมริกา และประเทศในยุโรป (พ.ศ. ๒๕๐๓) ปากีสถาน สหพันธ์มลายู นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย (พ.ศ. ๒๕๐๕) ญี่ปุ่นและจีน (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออสเตรเลีย (พ.ศ. ๒๕๐๗) สหราชอาณาจักร (พ.ศ. ๒๕๐๙) อิหร่าน สหรัฐอเมริกา และแคนาดา (พ.ศ. ๒๕๑๐) สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงดำรงพระราชฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งก่อนที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จะเข้ารับหน้าที่ในแต่ละครั้ง จะต้องกระทำพิธีปฏิญาณตนต่อรัฐสภาตามประเพณีที่ได้ปฏิบัติสืบมา โดยพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินมาปฏิญาณตนต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งทำหน้าที่ในฐานะรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว (พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๑๑) ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ดังปรากฏถ้อยคำที่ทรงปฏิญาณตน ดังนี้

“ข้าพเจ้าขอปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะรัฐสภาว่า จะซื่อสัตย์สุจริต และจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยทุกประการ”

(รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๔๖, วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒)

ในการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นี้ ถือเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตั้งแต่ฉบับแรก คือพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมาจนถึงฉบับปัจจุบัน โดยผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นบุคคลที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง หรือประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์แต่งตั้ง เพื่อบริหารพระราชภาระต่าง ๆ แทนองค์พระมหากษัตริย์ในกรณีที่พระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ฉบับปัจจุบันได้บัญญัติให้การตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์สามารถกระทำได้ใน ๔ กรณี คือ

กรณีแรก พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้เลย

กรณีที่สอง ถ้าหากพระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หรือในกรณีที่ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะ หรือเพราะเหตุอื่น ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดคนหนึ่งซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

กรณีที่สาม ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ไม่ว่าในกรณีใดกรณีหนึ่งข้างต้น ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

กรณีที่สี่ ถ้าหากผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกรณีหนึ่งหรือกรณีที่สองไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

และก่อนที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ที่ได้รับแต่งตั้งนี้จะเข้ารับหน้าที่ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาหรือที่ประชุมที่เรียกชื่ออื่นที่มีฐานะเป็นรัฐสภา ดังเช่นที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงปฏิบัติข้างต้นด้วย

ทรงเป็นผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา

ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ เป็นอีกวาระหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเป็นผู้แทนพระองค์เสด็จ

พระราชดำเนิรทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญสมัยแรก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๑๘ ในครั้งนั้นสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงมีพระราชดำรัสเปิดประชุม ว่า

“ ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ โอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับท่านทั้งปวง ที่ได้รับมอบหมายให้มาร่วมบริหารงานของแผ่นดิน

การเรียกประชุมรัฐสภาครั้งนี้ ควรจะนับได้ว่าเป็นนิมิตหมายของความสำเร้ง และการเริ่มต้นที่ดี นับแต่วาระนี้เป็นต้นไป รัฐสภาจะเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติสมบูรณ์ตามรัฐธรรมนูญ ขอให้สมาชิกแห่งสภามีความสำนึกมั่นว่า งานของท่านนั้นสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นภาระผูกพันอยู่กับชีวิตของประเทศชาติ และประชาชนทุกคน จำเป็นที่จะต้องใช้สติปัญญาความสามารถ ปฏิบัติโดยเต็มกำลัง ให้ดำเนินไปตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ และให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยและความก้าวหน้าแก่บ้านเมือง

ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัย ดลบันดาลให้ทุกท่านสามารถกระทำหน้าที่ทุกประการได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อประชาชนจะได้มีความร่มเย็นเป็นผาสุกยิ่งขึ้น

ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาตั้งแต่บัดนี้ ขอให้กิจการของสภานี้สัมฤทธิ์ผล อำนาจประโยชน์แก่ประชาชน และประเทศชาติ ยั่งยืนต่อไป และขอให้ท่านทั้งปวงมีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน. ”

(รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญสมัยแรก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม, วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘)

รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาในที่นี้รวมความถึง สภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทน พุฒสภา สภาร่างรัฐธรรมนูญ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งมีชื่อแตกต่างกันไปตามรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ ซึ่งมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมาจนถึงฉบับปัจจุบัน โดยบัญญัติให้การเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและปิดประชุม เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมครั้งแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์มาเป็นองค์ประธานทำรัฐพิธี เพื่อเป็นการพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ผู้แทนของปวงชนเข้าเฝ้าฯ อย่างเป็นทางการก่อนปฏิบัติหน้าที่

สิ่งสำคัญที่สุดในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา คือพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือผู้แทนพระองค์ที่พระราชทานแก่สมาชิกรัฐสภา เสมือนหนึ่งพระบรมราชาโชวาทที่สมาชิกรัฐสภาน้อมรับใส่เกล้าใส่กระหม่อม ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่อย่างสูงสุด และเป็นมหามงคลแห่งชีวิตที่สูงค่ายิ่ง

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี นับเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ที่เป็นสตรีพระองค์ที่ ๓ นับแต่สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ (สมเด็จพระพันปีหลวง) ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลปัจจุบัน พระองค์ทรงเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ที่บำเพ็ญพระราชกรณียกิจจนเป็นที่ประจักษ์ในพระมหากรุณาธิคุณและเป็นที่พอพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ อีกทั้งยังได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินทรงทำรัฐพิธีเปิดสมัยประชุมรัฐสภาในอีกวาระหนึ่งด้วย แม้ว่าพระองค์ได้เสด็จสวรรคตไปกว่า ๑๔ ปีแล้ว แต่พระเกียรติคุณและพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อรัฐสภานี้ ยังคงประทับและตรึงอยู่ในใจของชาวรัฐสภาสืบไป

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

เอกสารอ้างอิง

คณิน บุญสุวรรณ, ๒๕๔๘. **ปทานุกรมศัพท์รัฐสภาและการเมืองไทย(ฉบับสมบูรณ์)**, กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.

คณะกรรมการจัดงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี, คณะ

อนุกรรมการฝ่ายจัดทำจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึก. ๒๕๓๙. **พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ**

ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

คณะกรรมการจัดงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี, คณะ

อนุกรรมการฝ่ายจัดทำจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึก. ๒๕๔๑. **จดหมายเหตุงานพระบรมศพสมเด็จพระ**

ศรีนครินทราบรมราชชนนี, กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.

ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์. ๒๕๑๗. **รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี (๒๔๗๕-๒๕๑๗)**, กรุงเทพฯ : ช.ชุมนุมช่าง.

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, **พระราชกรณียกิจสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี** (ข้อมูลออนไลน์) เข้าถึง

ได้จาก <http://www.mfu.ac.th/2009mfu/royal02.php> สืบค้น ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๒.

“ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก,

วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐.

รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญสมัยแรก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม, วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘.

โรงเรียนศึกษานารี, **พระราชประวัติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี** (ข้อมูลออนไลน์) เข้าถึงได้จาก

http://www.snr.ac.th/wita/story/grand_mum.htm สืบค้น ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๒.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สำนักงานรายงานการประชุมและชวเลข, **รายงานการประชุมสภาว่าง**

รัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๔๖, วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๘. **สรรสารรัฐธรรมนูญไทย**, กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์

(๑๙๗๗) จำกัด.

นานาชาติชนะ นักบริหาร

นายสุวิจักขณ์ นาควัชระ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สัมภาษณ์โดย อรวลี จันทร์บุญแก้ว*

การบริหารจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีหลายฝ่ายที่ร่วมกันดำเนินงานให้เกิดสัมฤทธิ์ผลและปัจจัยหนึ่งที่มีผลให้การบริหารจัดการความรู้หรือ KM ขององค์กรลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น ผู้บริหารย่อมเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการวางนโยบายการนำ KM มาใช้ในสำนัก ฯ ที่อยู่ภายใต้กำกับที่ควบคุมดูแล ซึ่งในฉบับนี้ ได้มีการขอสัมภาษณ์รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นายสุวิจักขณ์ นาควัชระ) เพื่อทราบถึงนโยบายของท่านเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

ประสบการณ์ในการทำงานของท่านที่ผ่านมา

ประสบการณ์ที่ผมทำงานมา เริ่มตั้งแต่รับราชการครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๑ ในตำแหน่งนิติกรงานตุลาการรัฐธรรมนูญ ผมได้เรียนรู้งานจากการศึกษาเอกสารเรื่องเดิม ๆ ในอดีตที่เข้าสู่การพิจารณาของตุลาการรัฐธรรมนูญได้เรียนรู้กระบวนการวิธีการพิจารณาของตุลาการรัฐธรรมนูญ และมีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ให้กับคณะตุลาการรัฐธรรมนูญถึง ๒ คดี จากนั้น ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ผมได้มีโอกาสไปปฏิบัติหน้าที่เป็นนิติกรกองกรรมาธิการ และได้รับมอบหมายจากหัวหน้าให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำคณะกรรมาธิการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน ของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีนายสมศรี สุนทรเวช อดีตนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และ

* นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล ๕ สำนักพัฒนาบุคลากร

LIRT

คณะกรรมการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงินของวุฒิสภา ซึ่งมีนายสุธี สิงห์เสน่ห์ อดีตปลัดกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธาน คณะกรรมการการอุตสาหกรรม ซึ่งมีนายมนตรี พงษ์พานิช อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นประธาน คณะกรรมการการศึกษา ซึ่งนายชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภา เป็นประธานในขณะนั้น ผมมีหน้าที่ที่จะต้องจัดการประชุมคณะกรรมการและจัดทำรายงานการประชุม ผมก็คิดอยู่ในใจว่าเราจะทำได้หรือไม่ เพราะเราไม่มีความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง การธนาคาร การอุตสาหกรรมและการศึกษาเลย แต่เมื่อได้รับมอบหมายก็ต้องพอใจในงานที่เราต้องทำ ผมจึงต้องเข้าห้องสมุดเป็นประจำ อ่านหนังสือทุกอย่างที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง การธนาคาร การอุตสาหกรรมและการศึกษา ติดตามความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ผมอ่านหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ฐานเศรษฐกิจ และกรุงเทพธุรกิจ เป็นประจำทุกวัน พยายามทำความเข้าใจกับปัญหาทางเศรษฐกิจต่าง ๆ การอุตสาหกรรม การส่งออกและการนำเข้า ตลอดจนปัญหาทางการศึกษา สิ่งที่ผมต้องติดตามอยู่เสมอ ก็คือ มติคณะรัฐมนตรี ซึ่งห้องสมุดจะสำเนาไว้ให้สำหรับผู้ที่สนใจ ข้อมูลเหล่านั้นเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มติคณะรัฐมนตรี ที่จะต้องส่งให้สภาพิจารณาต่อไป เมื่อเราได้ติดตามข่าวสารเหล่านั้นอยู่ตลอดเวลา ทำให้เรามีความพร้อมที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป เราก็เลยเรียนรู้จากตรงนั้น สอบถามจากผู้รู้ แล้วก็อ่านหนังสือมาก ๆ ในการทำงานให้กับคณะกรรมการ เราต้องติดตามมติของที่ประชุม ตามประเด็นให้ทัน การทำรายงานการประชุมเป็นเรื่องสำคัญมาก เราต้องบันทึกเทปเพื่อเก็บข้อมูลไว้ในการตรวจทานกับรายงานที่เราจัดทำเพื่อเสนอคณะกรรมการ เมื่อก่อนเจ้าหน้าที่กรรมการจะมีเทปบันทึกเสียงประจำตัวทุกคน เพื่อเปิดฟังทบทวนรายงานการประชุมที่เราจดว่าถูกต้องหรือไม่ การอภิปรายของกรรมการหรือผู้ที่มาชี้แจง เราต้องสรุปให้ได้ คนนี้อภิปรายว่าอย่างไร ต้องจดรายงานในเชิงสรุป ไม่ใช่จดทุกตัวอักษร คณะกรรมการบางคนต้องการจดยางานคำอภิปรายของแต่ละคนให้ชัดเจน เราก็ต้องมีความสามารถในการที่จะสรุปคำอภิปรายที่เขาพูดเป็นชั่วโมง เพื่อให้ได้เนื้อความชัดเจนตรงกันและถูกต้อง เป็นต้น

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ก็ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่หัวหน้างานกระตุ้ถาม หัวหน้างานยุติติ หัวหน้าฝ่ายยุติติ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการประชุม ผู้อำนวยการสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการกองกรรมการ ๒ หัวหน้าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการกองกลาง ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานกลาง ตามลำดับ จนกระทั่งถึงปัจจุบันได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาให้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

แนวทางการแสวงหาความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

องค์ความรู้เกิดจากการเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน เช่นการทำหน้าที่ในการประชุมสภาและการประชุมคณะกรรมการ ในการพิจารณา พ.ร.บ.ยุติติ กระตุ้ถาม เรื่องต่าง ๆ เกิดเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการตั้งใจฟังจากผู้รู้ทั้งหลายที่ได้อภิปรายและได้ซักถามในที่ประชุมสภาและที่ประชุมคณะกรรมการ แล้วก็นำข้อมูลที่ได้รับฟังไปวิเคราะห์ ไปสังเคราะห์และนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานต่อไป โดยเฉพาะการประชุม

สภาตั้งแต่การแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภา การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี การพิจารณาญัตติ การตั้งกระทู้ถาม แล้วก็การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งบางเรื่องเป็นเรื่องเทคนิค เราไม่มีประสบการณ์ เราก็ได้เรียนรู้จากการฟังการประชุมสภาและการประชุมของคณะกรรมการต่าง ๆ ที่เรารับผิดชอบ

ตัวอย่างของกระบวนการสอนงาน สำนักที่อยู่ภายใต้กำกับควบคุมดูแล โดยวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน

ส่วนที่ผมควบคุมการบริหารจัดการอยู่ คือสำนักการประชุมและสำนักรักษาความปลอดภัย จะมีการประชุมปรึกษาหารือกันทุกเดือนเป็นประจำโดยเฉพาะเรื่องปัญหาทางวิชาการจะเชิญ ผู้อำนวยการสำนัก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มาอภิปรายกันว่าในประเด็นนี้มีอะไร ผมให้อิสระเจ้าหน้าที่ ทุกคน ในการเสนอความเห็นของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นนิติกร ผู้อำนวยการกลุ่มงานหรือ ผู้อำนวยการสำนัก และถ้าผมมีประสบการณ์เรื่องนั้น ๆ ก็ได้ถ่ายทอดให้กับเพื่อนร่วมงานเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ผมมีนโยบายว่า ปัญหาอะไรที่เป็นปัญหาทางกฎหมาย ทางวิชาการหรือในการทำหน้าที่ในห้องประชุมสภาที่ดีต้องมาปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อได้รับรู้ รับทราบและได้ข้อยุติ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการทำงานต่อไป เช่น เรื่องพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๓ และเรื่องสนธิสัญญาตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐ ผมก็นำมาปรึกษาหารือร่วมกันว่าเรื่องนั้น ๆ มันเข้าหลักเกณฑ์ของกฎหมายหรือไม่ หรือแม้แต่การเสนอความเห็นเบื้องต้นอาจจะไม่รัดกุม ก็จะเรียกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาปรึกษากัน เพื่อหาข้อยุติร่วมกันในการทำความเข้าใจเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาต่อไป ความรู้เกิดจากการปรึกษาหารือกันในปัญหาที่เป็นปัญหาสิ่งใดที่ไม่เป็นปัญหาซึ่งมีตัวอย่างอยู่แล้ว เจ้าหน้าที่แต่ละคนก็เสนอผู้บังคับบัญชาตามปกติ สิ่งใดที่มีปัญหาผมจึงจะเรียกประชุม เพื่อหาข้อยุติร่วมกันว่าจะตัดสินใจในเรื่องนั้นอย่างไร นอกจากนั้นองค์ความรู้ยังเกิดจากการทำงานร่วมกันในรูปของคณะกรรมการ ต่าง ๆ ที่มาจากหลายสำนัก ถ้าเป็นปัญหาข้อกฎหมายก็ต้องเชิญสำนักกฎหมายมาร่วมประชุมปรึกษากัน หรือถ้าเป็นเรื่องทางเทคนิคก็จะเชิญภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มาให้ความรู้เพื่อการตัดสินใจที่ดีต่อไป

LIRT

แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการองค์ความรู้ใหม่ ๆ

ณ วันนั้นผมเห็นว่าเราทำงานตามหน้าที่ ที่รับผิดชอบ (function) โครงสร้างของสำนักงานเราแบ่งตามหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เรายังไม่มีการทำงานเป็นภารกิจเฉพาะเรื่องที่แท้จริง เพราะฉะนั้นการพัฒนารูปแบบการจัดการองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้บุคลากรของเรามีความรู้ระดับผู้ชำนาญการ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิของรัฐสภา ควรจะต้องทำงานเป็นภารกิจ เช่น ตราพระราชบัญญัติ เจ้าหน้าที่ควรต้องรับผิดชอบตั้งแต่การยกร่างจนกระทั่งประกาศเป็นกฎหมาย ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะทางได้อย่างแท้จริง เจ้าหน้าที่ของเราควรจะต้องมีองค์ความรู้ลงไปในเรื่องละเอียดว่ามีการประกาศออกกฎกระทรวง ออกระเบียบ ตามมาอย่างไรบ้าง

ณ วันนั้นเราไม่ได้ตามเลยว่า เมื่อฝ่ายนิติบัญญัติตรากฎหมายแล้ว ฝ่ายบริหารนำกฎหมายนั้นไปใช้ และมีการออกระเบียบและออกกฎกระทรวงอะไรบ้าง เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร เราไม่ทราบเลยหรือไม่ได้ติดตามลงไปในเรื่องละเอียดเลย ทำให้เราไม่เกิดองค์ความรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง ทำให้เจ้าหน้าที่ของเราผู้นั้นไม่เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ที่จะเป็นผู้ชำนาญการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิของฝ่ายนิติบัญญัติที่ได้รับการยอมรับ โดยเฉพาะในเรื่องของการตรากฎหมาย ผมอยากจะให้เจ้าหน้าที่ของเราได้รับผิดชอบเป็นภารกิจ รับผิดชอบตั้งแต่ขั้นยกร่างพระราชบัญญัติจนกระทั่งประกาศใช้เป็นกฎหมายและติดตามว่าฝ่ายบริหารได้นำกฎหมายไปใช้แล้วมีการออกระเบียบหรือกฎกระทรวงอย่างไรบ้าง มีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพื่อเก็บเป็นข้อมูลไว้ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายนั้น ๆ ต่อไป ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ของเราทำงานด้วยความต่อเนื่อง ทำให้เกิดความชำนาญและเชี่ยวชาญ ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ของเราได้รับการยอมรับจากสมาชิกรัฐสภาและบุคคลในวงงานรัฐสภา ต่อไป

สิ่งที่ฝากถึงข้าราชการยุคใหม่

“ข้าราชการยุคใหม่ควรจะต้องมีการพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา ไม่หยุดนิ่ง ต้องอ่านหนังสือ ต้องวิเคราะห์สถานการณ์บ้านเมืองได้ และควรจะต้องจับกลุ่มเสวนากันบ้าง หาเวลาที่จะพูดคุยกัน มาแลกเปลี่ยนปัญหา กัน จึงจะทำให้เจ้าหน้าที่ของเรามีการทำงานเป็นทีมที่ดีและมีคุณภาพต่อไป...”

เขตวิสัยทัศน์ KMI

สัมภาษณ์โดย สุภาวดี ชิตชิน*
อรวลี จันทร์บุญแก้ว **

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ รัฐสภาไทยเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน (AIPA) ครั้งที่ ๓๐ โดยมีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นแม่งานหลักในการดำเนินการประชุม และเป็นที่ยินดีที่ว่าการจัดประชุมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้จึงได้เข้าไปค้นหาว่า ชำรษาการทั้ง ๓ สำนักเขาทำอย่างไร โดยได้ขออนุญาตสัมภาษณ์นางสายทิพย์ เซาวลิตถวิล ผู้อำนวยการสำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ นายณรงค์ รัตนะพร ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และนางชลลดา กั้นคล้าย ผู้อำนวยการสำนักภาษาต่างประเทศ และได้สรุปประเด็นเนื้อหาการสัมภาษณ์ดังนี้

ความเป็นมาของ AIPA

ก่อนอื่นมารู้จัก AIPA กันก่อน AIPA (ASEAN Inter-Parliamentary Assembly: AIPA) หรือ สมัชชา รัฐสภาอาเซียน เดิมใช้ชื่อว่า ASEAN Inter-Parliamentary Organization: AIPO องค์การรัฐสภาอาเซียน เริ่มก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยการริเริ่มของรัฐสภาอินโดนีเซียตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐสภาของชาติในอาเซียนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เนื่องจากขณะนั้นความร่วมมือของอาเซียนนั้นมีอยู่ทุกกรอบแล้ว แต่ยังขาดความร่วมมือในกรอบของระดับรัฐสภาเท่านั้น ปรากฏว่า แนวความคิดของรัฐสภาอินโดนีเซีย ได้รับความสนใจจากประเทศสมาชิกอาเซียนอีก ๔ ประเทศ คือ สหพันธรัฐ มาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และราชอาณาจักรไทยเป็นอย่างดี

* ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิชาการและประสานการพัฒนา สำนักพัฒนาบุคลากร

** นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล ๕ สำนักพัฒนาบุคลากร

LIART

โดยต่างเห็นพ้องต้องกันถึงประโยชน์ของการสร้างความร่วมมือให้ใกล้ชิดในระหว่างรัฐสภาของกลุ่มประเทศอาเซียน จึงได้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ การจัดตั้งองค์การรัฐสภาอาเซียนขึ้นถึง ๓ ครั้ง โดยในครั้งที่ ๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้ลงนามเห็นชอบในธรรมนูญขององค์การรัฐสภาอาเซียนเพื่อจัดตั้ง องค์การรัฐสภาอาเซียนอย่างเป็นทางการนับแต่นั้นมา

ก่อนหน้าที่จะมีการจัดประชุมใหญ่สมัชชาารัฐสภาอาเซียน หรือ AIPA จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒ – ๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ ณ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีนั้น คณะทำงานบริหารจัดการความรู้ของสำนักองค์การรัฐสภา ระหว่างประเทศ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์นายสมพล วนิดพันธ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่กำกับดูแล ด้านต่างประเทศ และนางสาวสุภาสินี ชมะสุนทร ที่ปรึกษาด้านต่างประเทศ และรักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักองค์การรัฐสภา ระหว่างประเทศ (ในขณะนั้น) เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ ของท่านมาถ่ายทอดเพื่อเป็นแนวทางการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้านต่างประเทศ และ คณะทำงานฯ ได้จัดทำโครงการ “เรื่องเล่าความสำเร็จ” โดย เชิญข้าราชการในสำนัก องค์การรัฐสภา ระหว่างประเทศ มาเล่าประสบการณ์การทำงานด้านต่างประเทศ ทั้งเรื่องที่น่าประทับใจ ข้อควรตระหนัก และข้อผิดพลาดในการทำงาน โดยมีจุด ประสงค์ที่จะให้เจ้าหน้าที่ในสำนักองค์การฯ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน และการเล่าประสบการณ์จากข้าราชการในสำนักฯ ในโครงการ “เรื่องเล่าความสำเร็จ” และได้มีการจัดทำแผ่นพับเผยแพร่เป็นการ แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ต่อเพื่อน ๆ ข้าราชการในสำนักงานฯ

ในปีเดียวกันนี้คณะอนุกรรมการจัดทำวารสารการจัดการ ความรู้ ได้ขอความร่วมมือจาก ๓ สำนักด้านต่างประเทศโดยให้ จัดทำวารสารการจัดการความรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน ราษฎร ฉบับที่ ๔ ได้เห็นเนื้อหาต่างประเทศไทยโดยเฉพาะ ในการ นี้ นายสมพล วนิดพันธ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้านต่าง ประเทศ ได้ประชุมคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักด้านต่างประเทศ ประกอบด้วยสำนักองค์การรัฐสภา ระหว่างประเทศ สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสำนักภาษาต่างประเทศ เพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน ในการจัดทำวารสารการจัดการความรู้ ฉบับที่ ๒ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๒ ดังนั้นวารสาร KM ฉบับ ที่ ๔ จึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง ๓ สำนักด้านต่างประเทศ มีการจัดทำบทสัมภาษณ์ของ นายพิฑูร พุ่มหิรัญ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นายสมพล วนิดพันธ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งกำกับดูแล ด้านต่างประเทศ นายณรงค์ รัตนะพร ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นางสาวทิพย์ เชาวลิตถวิล ผู้อำนวยการสำนักองค์การรัฐสภา ระหว่างประเทศ และนางชลลดา กันคัล้อย ผู้อำนวยการ สำนักภาษาต่างประเทศ

นอกจากนี้ทั้ง ๓ สำนักยังได้มีการจัดการความรู้อย่างเป็นขั้นตอนด้วย คือ ภายหลังจากจัดการ ประชุม AIPA ครั้งที่ ๓๐ จบลงได้มีการจัดทำชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) เกี่ยวกับองค์ความรู้ที่ได้จากการประชุม

AIPA โดยอยู่ในรูปของการจัดงานชื่อ “AIPA Thank You Party” เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและมีความจำเป็นในการศึกษาเทคนิคต่าง ๆ จากการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม AIPA ครั้งที่ ๓๐ เพื่อนำประยุกต์ใช้ในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสหภาพรัฐสภาหรือ IPU ในช่วงปลายเดือนมีนาคม ๒๕๕๓ โดยได้รับความรู้จากผู้บริหารด้านต่างประเทศ และหัวหน้าเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ของ ๓ สำนัก ได้ให้ความสนใจเข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก การจัดทำชุมชนนักปฏิบัติแบ่งหัวข้อออกเป็น ๓ ด้าน โดยดูจากภาระงาน และประสบการณ์ในการทำงานที่แต่ละสำนักรับผิดชอบ คือ ด้านการรับรอง เป็นของสำนักความสัมพันธ์ ด้านการจัดประชุม เป็นหน้าที่ของสำนักองค์การฯ และด้านการเป็นผู้ประสานงานการรับรอง (Liaison) เป็นของสำนักภาษาต่างประเทศ

ขั้นตอนการจัดการความรู้ของชุมชนนักปฏิบัติมีขั้นตอนการเตรียมการดังนี้ ๑) คณะทำงาน KM ๓ สำนัก จัดประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการจัดการความรู้ของชุมชนนักปฏิบัติ รวมถึงรูปแบบการดำเนินงาน งบประมาณ และการตั้งชื่อของโครงการ ๒) เมื่อได้มติจากที่ประชุมฯ แต่ละสำนักจึงดำเนินการนำเสนอผู้อำนวยการสำนักทั้ง ๓ สำนัก เพื่อขอความเห็นชอบ ๓) เมื่อได้ความเห็นชอบจากผู้อำนวยการทั้ง ๓ สำนัก จึงนำเรียนรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งกำกับดูแลงานด้านต่างประเทศเพื่อขอความเห็นชอบ ๔) คณะทำงาน KM ๓ สำนัก จัดประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น การขอห้องประชุม การประสานผู้เข้าร่วมกิจกรรม การประชาสัมพันธ์ เครื่องเสียง การบันทึกภาพนิ่ง การบันทึกภาพเคลื่อนไหว และการเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น ๕) รายงานต่อที่ประชุม KM ของสำนักงานฯ ในการจัดชุมชนนักปฏิบัติของ ๓ สำนักด้านต่างประเทศเพื่อให้เป็นไปตามตัวชี้วัด ๖) นำข้อมูลในด้านต่างๆ จากการจัดชุมชนนักปฏิบัติฯ เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ต่อข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อเพื่อนข้าราชการในวัน LO ประจำปี ๒๕๕๒

รูปแบบของการจัดงานฯ โดยในภาคเช้า พิธีกร แนะนำตัวและอธิบายจุดประสงค์ของการจัดงาน “AIPA Thank You Party” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้ของชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice – CoP) โดยมี นายสมพล วัฒนพันธ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นายณรงค์ รัตนพร ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นางสาวทิพย์ เชาวลิตถวิล ผู้อำนวยการสำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ นางชลลดา กันคัล้อย ผู้อำนวยการสำนักภาษาต่างประเทศ นายจร พันธ์เป็รื่อง รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะประธาน KM ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ร่วมกันแสดงทัศนะอภิปรายผลของการจัดการประชุม AIPA ที่ผ่านมาในประเด็นความสำเร็จ ข้อบกพร่องของการจัดประชุมสมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๓๐ และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานเพื่อใช้ในการจัดประชุมด้านต่างประเทศครั้งต่อไป จากนั้นจึงรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน โดยเป็นการจัดเตรียมอาหาร เครื่องดื่ม และของขวัญในลักษณะ Pot Luck (แต่ละคนนำอาหาร

มารับประทานร่วมกัน) ในภาคบ่าย พิธีกรกล่าวแนะนำหัวหน้าทีมงานที่รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ ด้านพิธีการต้อนรับ ด้านการลงทะเบียน ด้านเลขานุการการประชุม ด้านการจัดเลี้ยงรับรองและการเยี่ยมคารวะ ด้านการจัดสันทนาการ ด้านเจ้าหน้าที่ประสานงาน ด้านพิธีเปิดงาน และด้านห้องพัก

นอกจากนี้ สำนักด้านต่างประเทศ ยังได้นำความรู้ที่ได้จากการจัดประชุม AIPA ไปจัดบอร์ด นิทรรศการในงานสัปดาห์แห่งการเรียนรู้ (วัน LO) เพิ่มเติมอีกทางหนึ่ง โดยในส่วนของสำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นำเสนอความรู้จากผู้ปฏิบัติงานในเรื่องการรับรองที่สนามบิน การจัดเตรียมรถรับรองคณะผู้เข้าประชุม การเข้าเยี่ยมคารวะ การจัดเลี้ยง และการจัดกิจกรรมสันทนาการ สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศนำเสนอความรู้ด้านการลงทะเบียน การจัดการห้องพัก การจัดห้องประชุม การจัดพิธีเปิด และการเป็นฝ่ายเลขานุการการประชุม ส่วนสำนักภาษาต่างประเทศนำเสนอความรู้ในการเป็นผู้ประสานงานการประชุม (Liaison) เทคนิคของเจ้าหน้าที่แต่ละคนในการดูแลคณะผู้เข้าประชุม ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้เข้าชมอย่างมาก

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ สำนักด้านต่างประเทศทั้ง ๓ จะ

พัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ โดย ส่งเสริมให้นำประสบการณ์มาจัด

ทำเป็นลายลักษณ์อักษร คือ มีการจัดทำคู่มือทั้งที่เป็นรูปเล่ม และมีการเผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ตของสำนักงานฯ ที่ได้จัดทำมาแล้ว คือ คู่มือการจัดงานเลี้ยงรับรอง คู่มือการปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะในการเดินทางต่างประเทศ เทคนิคการจัดเลี้ยง และเทคนิคการเยี่ยมคารวะ สำหรับที่เป็นประสบการณ์ในการจัดงาน AIPA จะดำเนินการจัดทำเป็นคู่มือการจัดการประชุมอีกครั้งหนึ่ง และด้านการแปลหรือการล่ามของสำนักภาษาต่างประเทศ จะจัดทำโครงการฝึกซ้อมล่ามโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริงของการทำล่าม ในการเข้าเยี่ยมคารวะประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ระหว่างบุคคลสำคัญ ๒ ฝ่าย โดยฝ่ายต่างประเทศจะเป็นเอกอัครราชทูตต่างประเทศประจำประเทศไทย หรือบุคคลสำคัญชาวต่างประเทศอื่น ๆ ที่ขอเข้าเยี่ยมคารวะหรือพบปะสนทนากับฝ่ายไทย จะทำเป็นสื่อให้เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ได้ใช้ฝึกซ้อมด้วยการฝึกแปลจากเสียงเทปซึ่งลบเสียงการแปลครั้งแรกออกแล้ว นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนให้มีการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติงานภาคสนาม ให้เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์แต่ละคนได้มีโอกาสเข้าสังเกตการณ์การปฏิบัติงานจริงเพื่อรับทราบปัญหาในการทำงานและวิธีแก้ไขปัญหาคณะเจ้าหน้าที่ที่เกิดขึ้น เป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการทำงานอีกรูปแบบหนึ่ง เชื่อว่า ประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับจะมีความหลากหลายและอาจนำมารวบรวมเป็นองค์ความรู้ใหม่ในแต่ละเรื่องได้

ความรู้...สู่ภูมิปัญญา

องค์ประชุม

นนท์ณภัส บางต่าย *

ศักดิ์ดา ภารา **

การที่จะทำความเข้าใจถึงความสำคัญขององค์ประชุมนั้น ก่อนอื่นต้องเข้าใจความหมายของ คำว่าองค์ประชุมเสียก่อน ซึ่งพหุอนุกรมศัพท์รัฐสภาและการเมืองฉบับสมบูรณ์ ได้ให้คำจำกัดความขององค์ประชุมไว้ว่า หมายถึง เกณฑ์บังคับที่จะก่อให้เกิดผลทางกฎหมายและความชอบธรรมต่อกระบวนการทาง รัฐสภา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประชุมสภาและการประชุมคณะกรรมาธิการ องค์ประชุมส่วนใหญ่จะถือเอา กิ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเป็นเกณฑ์ แต่อาจมีบางกรณีที่กำหนดไว้เพียงหนึ่งในสามหรือหนึ่งในห้า เรื่องเกี่ยวกับองค์ประชุมนี้ ได้มีบัญญัติไว้ทั้งในรัฐธรรมนูญ และในข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ ได้กำหนดให้การ ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภา ต้องมีสมาชิกลงประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตาม มาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๗ และตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๘ วรรคสอง ก็ได้กำหนดในเรื่ององค์ประชุมไว้เช่นกันว่า เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตามมาตรา ๑๕๖ และ มาตรา ๑๕๗ ของรัฐธรรมนูญ ถ้ามีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่า ที่มีอยู่ ก็ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุมพิจารณาได้

* วิทยากร สำนักกรรมาธิการ ๑

** นิตินกร สำนักการประชุม

LIRT

การกำหนดองค์ประชุมนั้น นอกจากรัฐสภาของไทยแล้ว รัฐสภาของนานาประเทศ ต่างก็ได้ กำหนดองค์ประชุมไว้เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศออสเตรเลีย ก็ได้กำหนดองค์ประชุมไว้ว่าต้องมีจำนวน ไม่น้อยกว่า ๔๒ คน จากสมาชิกทั้งหมด ๑๒๕ คน (ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่) โดยหากองค์ประชุมไม่ครบ ก็จะไม่สามารถเปิดประชุมสภาได้ โดยในประเทศแคนาดา ก็ได้กำหนด เกี่ยวกับองค์ประชุมไว้เช่นกัน กล่าวคือ การประชุมนั้น ต้องมีสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า ๒๐ คน จึงจะเป็นองค์ประชุม หากในระหว่างการประชุม ปรากฏว่ามีองค์ประชุมไม่ครบ ผู้ทำหน้าที่ประธานก็จะต้อง กตอดเพื่อเรียกนับองค์ประชุม ถ้าภายในระยะเวลา ๑๕ นาที ผ่านไปแล้ว ปรากฏว่าองค์ประชุมก็ยังไม่ครบ ผู้ทำหน้าที่ประธานก็ต้องเลื่อนการประชุมไปในวันประชุมถัดไป ซึ่งผลของการที่องค์ประชุมไม่ครบนั้น ก็จะทำให้เรื่องที่สภามีมติ รวมถึง ร่างพระราชบัญญัติที่พิจารณาอยู่นั้นตกไปด้วย แต่สภาอาจยกเรื่องดังกล่าวขึ้น พิจารณาอีกในภายหลังได้ และแม้จะมีสมาชิกที่อยู่ในที่ประชุมจะไม่ลงคะแนนในการลงมติต่าง ๆ แต่ก็ถือว่าสมาชิกผู้ไม่ลงคะแนนนั้น เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประชุมด้วย

เมื่อได้ทราบความหมายขององค์ประชุมแล้ว ก็จะมาทำความเข้าใจถึงความสำคัญของ องค์ประชุมกันต่อ ซึ่งหากจำกันได้ จะพบว่า มีร่างพระราชบัญญัติถึง ๖ ฉบับ ที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ ตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑ วรรคสอง จำนวน ๓ ร่าง และร่างพระราชบัญญัติที่ตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม อีกจำนวน ๓ ร่าง ดังรายชื่อต่อไปนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. (คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๑)
๒. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๑)
๓. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. (คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๑)
๔. ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. (คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๑)
๕. ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑)
๖. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. (คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๕๑)

จากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีดังกล่าว สามารถสรุปประเด็นได้ว่า การที่รัฐธรรมนูญ กำหนดจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ประกอบกันเป็นองค์ประชุมไว้ ก็เพื่อให้การ ประชุมพิจารณาเรื่องต่างๆ ของทั้งสองสภาเป็นไปด้วยความรอบคอบ มีมุมมองที่หลากหลาย และมีการ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรและ วุฒิสภาในส่วนที่เกี่ยวกับการตรากฎหมายนั้น กฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เมื่อพระมหากษัตริย์

ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ย่อมมีผลใช้บังคับกับประชาชนทุกคนในประเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบในการพิจารณาทุกวาระ และเมื่อรัฐธรรมนูญได้กำหนดองค์ประชุมไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา ย่อมหมายความว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาที่มีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุมนั้น จะไม่ถือเป็นการใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยองค์กรสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา หากมีการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมวุฒิสภาที่ไม่ครบองค์ประชุม ก็จะถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

การกำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุมของสภานั้น เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโดยชัดเจนในรัฐธรรมนูญ กฎหมายอื่นใดและข้อบังคับการประชุมสภาจะขัดหรือแย้งไม่ได้ ดังนั้น การจะอ้างข้อบังคับการประชุมสภาหรือธรรมเนียมปฏิบัติใด เพื่อมิให้ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญย่อมไม่อาจกระทำได้ การที่ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๑๘ วรรคสอง กำหนดว่า “เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม” นั้น เป็นเพียงบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดประชุม ว่าสามารถดำเนินการได้ เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่ภายหลังเมื่อเปิดการประชุมแล้ว ในขั้นตอนของการลงมติ ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมปรึกษาหารือและแสดงเจตนาออกมาในรูปของมติที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ องค์ประชุมจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ จะต้อง มีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพราะองค์ประชุมมิได้มีความหมายแต่เพียงว่า เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมครบและเปิดการประชุมแล้ว หลังจากนั้นสมาชิกจะอยู่ร่วมประชุมหรือไม่ก็ได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนสมาชิกในที่ประชุมอีกต่อไป หากเป็นเช่นนั้นแล้ว ผลก็จะเห็นว่าหลังจากเปิดประชุม แม้จะมีสมาชิกลงชื่อประชุมเพียงไม่กี่คนก็อาจลงมติและมีเสียงข้างมากได้ ซึ่งมีใช้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ส่วนการอ้างเอกสิทธิ์ของสมาชิกสภาที่จะไม่ออกเสียง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๐ นั้น เป็นคนละกรณีกับองค์ประชุมที่จะต้องประกอบด้วยจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสภา ถึงแม้สมาชิกจะมีเอกสิทธิ์ที่จะออกเสียงเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย งดออกเสียง หรือไม่ลงคะแนน แต่สมาชิกที่ไม่ประสงค์จะออกเสียงก็ต้องอยู่ในที่ประชุมด้วย เพื่อแสดงเจตนาให้ปรากฏความเห็นของตนในที่ประชุม ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนนี้ ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติข้อ ๖๒ ข้อ ๖๓ และข้อ ๖๘ ก็ได้บัญญัติยอมรับหลักการที่ว่าสมาชิกที่ออกเสียงต้องอยู่ในที่ประชุมไว้ด้วย

ดังนั้น หากการประชุมเพื่อลงมติในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ เป็นการประชุมโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่งแล้ว การลงมติในวาระที่หนึ่ง จึงเป็นการลงมติโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มีผลทำให้กระบวนการในการตราร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติอื่นในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และไม่สามารถนำไปสู่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติอื่นในวาระที่สองและวาระที่สามต่อไปได้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาในวาระที่สองและวาระที่สาม ดังนั้น การตราร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติอื่นดังกล่าว จึงไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อันมีผลทำให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติอื่นนั้น เป็นอันตกไป ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๕๔ วรรคสาม แล้วแต่กรณี

นอกจากที่กล่าวมา การนับองค์ประชุมยังเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของฝ่ายค้านที่จะต่อรองไม่ให้รัฐบาลกระทำการโดยใช้อำนาจเกินสมควร แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น หากฝ่ายค้านใช้วิธีขอให้นับองค์ประชุมบ่อยเกินสมควร ก็จะทำให้ประชาชนรู้สึกไม่พอใจและเบื่อหน่ายการเมือง ซึ่งเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ไม่ดีให้แก่สภา ซึ่งแน่นอนว่าต้องรวมทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลด้วย และที่สำคัญยังจะทำให้การพิจารณาของรัฐสภาไม่สามารถที่จะเดินหน้าไปอย่างรวดเร็วได้

ที่ผ่านมาได้มีรายงานของสถาบันพระปกเกล้า เรื่อง โครงการปรับปรุงกระบวนการริเริ่ม การนำเสนอ การพิจารณา และการอนุมัติกฎหมายไทย เสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยได้เสนอแนวทางในการแก้ไขเรื่ององค์ประชุมไว้หลายแนวทาง กล่าวคือ หากมีผู้เสนอให้นับองค์ประชุมและมีผู้รับรองถูกต้องแล้ว ห้ามสมาชิกเดินออกจากที่ประชุม และในการนับองค์ประชุมนั้น ให้นับสมาชิกที่อยู่ในบริเวณสภาด้วย แม้ว่าสมาชิกผู้นั้นจะไม่ได้อยู่ในห้องประชุมก็ตาม ซึ่งการที่กำหนดให้ถือว่าบริเวณอาคารรัฐสภาเป็นบริเวณการประชุมนั้น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการประชุมของคณะกรรมการต่างๆ ด้วย เนื่องจากการ

ประชุมคณะกรรมการการนั้น มักจะประชุมในเวลาที่มีการประชุมสภา ดังนั้น แม้ว่าเมื่อกอดอดเรียกน้บองค์ประชุมแล้ว สมาชิกยังสามารถที่จะวิ่งไปแสดงตนต่อที่ประชุมได้ แต่ก็จะทำให้การประชุมคณะกรรมการการสะดุดลง ยิ่งมีการขอน้บองค์ประชุมบ่อย ก็จะทำให้การประชุมคณะกรรมการการสะดุดมากขึ้นเท่านั้น อีกทั้ง ในการประชุมคณะกรรมการการอาจมีการเชิญผู้ชี้แจงมาให้ข้อมูลด้วย การขอน้บองค์ประชุมบ่อย ก็จะทำให้การประชุมไม่มีความต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ การที่จะกำหนดให้บริเวณอาคารรัฐสภาเป็นบริเวณการประชุมนั้น ก็ต้องกำหนดหลักเกณฑ์และกติกาให้มีความชัดเจนด้วย

กระบวนการตรวจสอบและกำรน้บองค์ประชุมของ สำนักรงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กระบวนการตรวจสอบและกำรน้บองค์ประชุมนั้น เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดว่า ประธานมีอำนาจปรึกษาหารือในปัญหาใดๆ กำหนดวิธีการตรวจสอบองค์ประชุม สั่งพักการประชุม เลื่อนการประชุม หรือเลิกการประชุมได้ตามที่เห็นสมควร

จากข้อบังคับการประชุมข้อดังกล่าว สำนักรงานการประชุม ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เลขานุการในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ได้มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการน้บองค์ประชุม คือ การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ประจำโซนที่นั่งของสมาชิก ซึ่งการน้บองค์ประชุมรูปแบบนี้ได้ปฏิบัติเป็นประจำในอดีต

หากประธานสภาสั่งน้บองค์ประชุม เจ้าหน้าที่ที่จะเข้าประจำโซนที่นั่งของสมาชิก ตามที่ได้รับมอบหมายแล้วจะนับสมาชิกที่นั่งอยู่ในห้องประชุมทุกคนเป็นองค์ประชุม ซึ่งวิธีการนี้ จะได้จำนวนองค์ประชุมที่เป็นความจริงตามที่มีสมาชิกปรากฏตัวอยู่ในห้องประชุม หากกรณีเกิดความขัดแย้งกันทางความคิดในเรื่องที่กำลังพิจารณา สมาชิกท่านใดหรือฝ่ายใดไม่ต้องการให้ห้องประชุมครบ ก็จะใช้วิธีเดินออกจากห้องประชุม หรือ walk out และเมื่อน้บ

องค์ประชุมแล้วไม่ครบประธานก็จะสั่งพักการประชุมหรือปิดการประชุมคราวนั้นไป หรือหากเมื่อน้บองค์ประชุมจะครบแล้วประธานสั่งให้ลงมติในเรื่องที่พิจารณาอยู่สมาชิกที่เดินออกจากห้องประชุมที่ไม่ต้องการร่วมเป็นองค์ประชุมในครั้งนั้นก็จะไม่เข้าร่วมการลงมติ จนกว่าจะมีการพิจารณาเรื่องใหม่ต่อไปตามระเบียบวาระการประชุม แต่วิธีการนี้มีข้อเสียเช่นกัน คือ ความล่าช้าเนื่องจากจะต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการนับ แล้วนำผลจำนวนสมาชิก ที่เจ้าหน้าที่นับได้แต่ละคนมารวมกัน แล้วส่งผลให้ประธานสภาทราบ และประกาศผลการน้บองค์ประชุม ซึ่งต่างกับรูปแบบในการน้บองค์ประชุมในปัจจุบัน เมื่อได้เปลี่ยนรูปแบบของการน้บองค์ประชุม และระบบการลงคะแนนใหม่โดยใช้บัตรลงคะแนน ดังนั้นเพื่อความสะดวก รวดเร็วในการน้บองค์ประชุมประธานจึงใช้วิธีการน้บองค์ประชุมด้วยการเสียบบัตรลงคะแนน แล้วให้สมาชิกในห้องประชุมกดปุ่มแสดงตน ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกและรวดเร็ว เมื่อสมาชิกกดปุ่มแสดงตนเสร็จระบบคอมพิวเตอร์ก็จะประมวลผล เมื่อประธานสภา

สั่งให้ส่งผลการนับองค์ประชุม เจ้าหน้าที่ก็ส่งผลให้ประธานสภาและที่ประชุมทราบได้ในเวลาไม่ถึงหนึ่งนาที แต่การนับองค์ประชุมโดยวิธีนี้มีข้อจำกัด คือ เมื่อมีสมาชิกขอให้นับองค์ประชุมและประธานสั่งให้นับองค์ประชุมด้วยวิธีการนี้ สมาชิกที่อยู่ในห้องประชุมฝ่ายที่ต้องการลงคะแนนก็จะกดปุ่มแสดงตน ส่วนฝ่ายที่ไม่ต้องการลงคะแนนเนื่องจากอาจเกิดความขัดแย้งทางความคิดจนหาทางออกไม่ได้ในเรื่องที่พิจารณาอยู่นั้น ก็จะไม่กด

ปุ่มแสดงตน ทำให้บางครั้งองค์ประชุมไม่ครบประธานก็ต้องสั่งพักการประชุม เลิกการประชุม หรือเลื่อนการประชุมออกไป ทั้งที่จำนวนสมาชิกในห้องประชุมในบางครั้งเมื่อมองด้วยสายตาแล้วอาจจะขัดกับจำนวนตัวเลขที่ปรากฏบนจอแสดงผล ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนกรณีนับองค์ประชุมแล้วครบองค์ประชุมแบบเฉียดฉิวหรือถึงกึ่งหนึ่งพอดี แล้วประธานสั่งให้ลงคะแนนในเรื่องที่พิจารณาอยู่ต่อทันที จะปรากฏให้เห็นเสมอว่าคะแนนเห็นด้วยไม่เห็นด้วย ดอออกเสียงหรือไม่ลงคะแนน เมื่อรวมกันแล้วจะมีจำนวนมากกว่าองค์ประชุมที่เพ็ญนับเสร็จไปเป็นจำนวนมาก ก็ย่อมแสดงให้เห็นว่าสมาชิกที่ไม่กดปุ่มแสดงตนเพื่อนับเป็นองค์ประชุมในครั้งนั้นได้ร่วมลงมติในครั้งนั้นด้วย

อย่างไรก็ตามการนับองค์ประชุมนั้นข้อบังคับการประชุมก็กำหนดให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะกำหนดให้นับด้วยวิธีใดก็ได้ ข้อบังคับมิได้กำหนดเจาะจงว่าต้องใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนหรือจะใช้วิธีให้เจ้าหน้าที่นับ ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับว่าต้องการความถูกต้องรวดเร็ว หรือจำนวนสมาชิกที่เป็นจริงที่ปรากฏในห้องประชุม

มุนินิติบัญญัติ

ประเภทของกฎหมาย

เรียบเรียงโดย สิตาวีร์ อีรวีรุฬห์*

กฎหมายเป็นกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม ผู้มีหน้าที่ร่างกฎหมายจะต้องพยายามร่างกฎหมายให้ตรงกับหลักการ หลักการที่ว่านี้มีที่มาจากนโยบายของผู้บริหารหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้มอบหลักการและรายละเอียดเพิ่มเติม และหลักการที่มาจากหลักกฎหมายทั่วไปตามที่ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือประมวลกฎหมายอาญาของไทย ส่วนรายละเอียดที่ประกอบเพิ่มเติมจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ร่างกฎหมาย ดังนั้นผู้ร่างกฎหมายย่อมต้องคำนึงถึงหลักกฎหมายทั่วไปที่ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการที่ผู้ร่างได้รับการมอบนโยบาย และบทบัญญัติของตัวบทกฎหมายก็ต้องไม่มีข้อความที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งหรือประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นกฎหมายทั่วไปของประเทศ (หยุด แสงอุทัย : ๒๕๔๘)

กฎหมายที่จะนำมาใช้นั้น อาจมีรูปแบบและลักษณะแตกต่างกัน เนื่องจากกฎหมายนั้นเป็นเครื่องมือของรัฐในการบริหารราชการแผ่นดิน จึงต้องมีการออกแบบให้ใช้การได้ตามวัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นหลักสำคัญที่สุด หากเราจะพิจารณาแบ่งประเภทของกฎหมายออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ก็อาจแบ่งได้หลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับหลักในการแบ่ง เช่น ถ้าแบ่งโดยแหล่งกำเนิด อาจแบ่งได้เป็น กฎหมายระหว่างประเทศซึ่งบัญญัติขึ้นโดยองค์กรระหว่างประเทศ หรือเกิดขึ้นจากความตกลงระหว่างประเทศภาคีที่เห็นพ้องต้องกันที่จะยอมรับกฎหมายหรือข้อตกลงระหว่างประเทศนั้น และกฎหมายภายในประเทศซึ่งบัญญัติขึ้นโดยองค์กรของรัฐที่มีอำนาจบัญญัติกฎหมายขึ้นใช้ภายในประเทศ

โดยกฎหมายภายในประเทศของเราก็ยังอาจแบ่งประเภทแยกย่อยออกไปได้อีก คือ ถ้าแบ่งโดยถือสภาพบังคับ ในกฎหมายเป็นหลักก็จะแบ่งได้เป็นกฎหมายที่มีสภาพบังคับทางอาญาและกฎหมายที่มีสภาพบังคับทางแพ่ง ถ้าแบ่งโดยถือลักษณะการใช้เป็นหลัก ก็จะแบ่งได้เป็นกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติ และถ้า แบ่งโดยถือฐานะและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนเป็นหลักในการพิจารณา ก็จะแบ่งได้เป็นกฎหมาย มหาชน กฎหมายเอกชน

ส่วนกฎหมายระหว่างประเทศ ก็อาจจะแบ่งย่อยออกตามลักษณะของฐานะและความสัมพันธ์ เช่น แบ่งเป็นส่วนที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐได้แก่กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง แบ่ง เป็นส่วนที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในรัฐหนึ่งกับบุคคลในอีกรัฐหนึ่ง ได้แก่กฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล และกฎหมายที่ว่าด้วยข้อตกลงระหว่างรัฐในการร่วมมืออย่างถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติกันในการ ปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศและส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่กัน ได้แก่ กฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีอาญา เป็นต้นในที่นี้จะได้กล่าวถึงประเภทของกฎหมายภายในประเทศที่แบ่งตามลักษณะสภาพ บังคับ ลักษณะการใช้ และฐานะและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนเป็นหลัก ตามลำดับ ดังนี้

๑. กฎหมายที่มีสภาพบังคับทางอาญาและกฎหมายที่มีสภาพบังคับทางแพ่ง

โดยทั่วไปแล้วกฎหมายล้วนมีสภาพบังคับทั้งสิ้น ในการร่างกฎหมายจำเป็นต้องคำนึงถึงผล ในทางบังคับใช้และผลประโยชน์สูงสุดของประชาชนเพราะกฎหมายย่อมกระทบสิทธิของประชาชน ไม่ ว่าจะจะเป็นสิทธิในทรัพย์สิน หรือร่างกาย ไปจนตลอดชีวิต ฉะนั้นการหยั่งรู้ถึงผลบังคับทางกฎหมายเหล่านี้ จึงเป็นความรู้หลักของผู้ร่างกฎหมายด้วยที่ต้องคำนึงถึงเหตุผลที่ว่า “กฎหมายที่ขาดผลบังคับย่อมเป็น กฎหมายที่บกพร่อง” หรือ “กฎหมายที่ไม่มีผลบังคับหรือเปิดช่องให้ผู้อยู่ใต้กฎหมายหลีกเลี่ยงได้โดยง่าย ก็เท่ากับไม่มีกฎหมายนั้น” (เสริม วินิจฉัยกุล :๒๕๒๐)

สภาพบังคับทางอาญา กฎหมายที่มีสภาพบังคับทางอาญาเป็นกฎหมายที่มีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินซึ่งเป็นโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างตามที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษผู้ที่ กระทำผิดทางอาญา สำหรับสภาพบังคับทางอาญานั้น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ได้บัญญัติถึง โทษในทางอาญาได้แก่ โทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ หรือริบทรัพย์สิน

ส่วนกฎหมายที่มี**สภาพบังคับทางแพ่ง** นั้น เป็น กฎหมายที่มีสภาพบังคับให้มีผลในทางการเยียวยาในเรื่องทรัพย์สินและ การกระทำ ซึ่งได้บัญญัติถึงสภาพบังคับลักษณะต่างๆ กันไว้สำหรับผู้ที่ ผิดผิดหรือไม่กระทำตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น การกำหนดให้เป็น โฆษกรรม หรือเป็นโมฆียกรรมการบังคับให้ชำระหนี้ การให้ชดใช้ ค่าเสียหาย หรือการที่กฎหมายบังคับให้ทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิด ความเป็นธรรม

๒. กฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติ

กฎหมายสารบัญญัติ เป็นกฎหมายที่กำหนดถึงการกระทำที่กฎหมายกำหนดเป็นความผิด อันจะก่อให้เกิดผลสภาพบังคับที่รัฐหรือผู้ที่มีอำนาจบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ตัวยกกฎหมายในประมวลกฎหมายอาญาหรือในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกือบทุกมาตราเป็นกฎหมายสารบัญญัติ

ส่วน**กฎหมายวิธีสบัญญัติ** เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้เพื่อที่จะทำให้กฎหมายสารบัญญัติสัมฤทธิ์ผลในการบังคับใช้ ซึ่งได้แก่กฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความต่าง ๆ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือกฎหมายวิธีพิจารณาความในศาลแขวง เป็นต้น

ดังนั้นหากจะมีการร่างกฎหมายในลักษณะที่เป็นสารบัญญัติหรือวิธีสบัญญัติ ซึ่งเป็นการแบ่งประเภทกฎหมายตามลักษณะการใช้แล้วจะช่วยให้ผู้ยกร่างกฎหมายสามารถวางโครงสร้างของกฎหมายรวมถึงการกำหนดสาระสำคัญคือสิ่งที่กฎหมายต้องการคุ้มครองหรือการกระทำที่กฎหมายต้องการลงโทษ (สารบัญญัติ) ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนการกำหนดวิธีการดำเนินการ ขั้นตอนทางกฎหมายเพื่อให้กฎหมายมีผลคุ้มครองหรือลงโทษได้ (วิธีสบัญญัติ) ผู้ยกร่างกฎหมายต้องหยังดู (approach) ว่ากฎหมายยุติธรรมเพียงพอหรือไม่ที่จะปรับให้ เข้ากับข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหา อย่างไรก็ตามจะเกิดความไม่เป็นธรรม

อย่างไรก็ตามประมวลกฎหมายหลักทั้ง ๔ ฉบับ ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงนับว่าเป็นกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการดำเนินชีวิตของคนคนมากที่สุด

๓. กฎหมายมหาชนและกฎหมายเอกชน

กฎหมายมหาชน เป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน ในฐานะที่รัฐเป็นผู้ปกครองประชาชน ในการบริหารประเทศนั้นรัฐจะต้องมีอำนาจที่จะบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยแก่สังคม ประชาชนสามารถอาศัยอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข กฎหมายมหาชนจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารประเทศ เพราะรัฐใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมสังคม

กฎหมายมหาชน ได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พระราชบัญญัติประถมศึกษา และพระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร เป็นต้น

ส่วน**กฎหมายเอกชน** เป็นกฎหมายที่กำหนดในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกัน เป็นกฎหมายที่ให้ประชาชนมาสร้างความสัมพันธ์เชิงกฎหมายระหว่างกัน ในรูปของการมีนิติสัมพันธ์ต่อกันจะมีผลผูกพันระหว่างคู่กรณีทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีกฎหมายรับรองคุ้มครอง ตัวอย่างเช่น การทำสัญญาซื้อขายทรัพย์สิน ผู้ซื้อและผู้ขายต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดให้สามารถทำสัญญากันได้ แต่สัญญาที่

ทำนั้นจะมีผลผูกพันคู่กรณีเพียงโดยอ้อมขึ้นอยู่กับที่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดครบถ้วนหรือไม่ สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายย่อมเกิดขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวเพราะไม่มีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม จึงปล่อยให้ประชาชนมีอิสระในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกันภายในกรอบของกฎหมายที่จะช่วยมิให้มีการเอาเปรียบกันจนเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น

กฎหมายเอกชน ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นต้น

ดังนั้นการแบ่งประเภทของกฎหมายโดยถือฐานะและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนหรือความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนเป็นหลักในการพิจารณาจะช่วยให้ผู้ร่างมีกรอบในการกำหนดหลักการของร่างกฎหมายที่ดี เนื่องจากการร่างกฎหมายในรายละเอียดนั้นจะร่างให้ขัดหรือแย้งกับหลักการ ไม่ได้ และผู้ร่างจำเป็นต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาระและรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกฎหมายเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดี

๔. กฎหมายปกครอง

กฎหมายปกครอง คือ กฎหมายทั้งหลายซึ่งว่าด้วยการจัดระเบียบองค์กรฝ่ายปกครอง อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และการควบคุมการดำเนินงานของฝ่ายปกครองในกรณีมีความเกี่ยวข้องกับเอกชนผู้อยู่ใต้ปกครอง ดังนั้นกฎหมายปกครองจึงแตกต่างจากกฎหมายมหาชนในด้านเนื้อหาและด้านความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับราษฎร คือ กฎหมายมหาชน จะแสดงความเกี่ยวพันระหว่างรัฐกับราษฎรเอาไว้ในรูปของกลุ่มราษฎรเป็นส่วนรวม ในขณะที่กฎหมายปกครองแสดงความเกี่ยวพันระหว่างราษฎรเป็นรายบุคคลกับรัฐ ทั้งนี้เพราะฝ่ายปกครองมีความเกี่ยวพันกับราษฎรเป็นรายบุคคล กฎหมายปกครองจึงต้องวางหลักเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของราษฎรในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำของฝ่ายบริหาร เพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายปกครองบังคับเอาแก่ราษฎรตามใจชอบ

ในการร่างกฎหมายผู้ร่างต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายด้วย หลักเกณฑ์ดังกล่าวเรียกโดยทั่วไปว่า “บทตรวจสอบ (checklist) ๑๐ ประการ” ดังต่อไปนี้

- ๑) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร
- ๒) ใครควรเป็นผู้ทำภารกิจนั้น

- ๓) มีความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายขึ้นเพื่อให้การทำภารกิจนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่
- ๔) ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น
- ๕) ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า
- ๖) ความพร้อมของรัฐ
- ๗) หน่วยงานที่รับผิดชอบ
- ๘) วิธีการทำงานและการตรวจสอบ
- ๙) อำนาจในการตราอนุบัญญัติ
- ๑๐) มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานอื่น และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบจากการมีกฎหมายนั้นแล้วหรือไม่

ดังนั้น การยกร่างกฎหมายที่ดีผู้ร่างกฎหมายต้องมีความรู้ทั้งด้านกฎหมาย และความรู้ในเนื้อหาหรือศาสตร์ของกฎหมายที่จะร่างนั้นอันเป็นสหวิชาการ การยกร่างกฎหมายจะต้องมีความแข็งขันตรงตามเจตนารมณ์ เกิดผลตามที่มุ่งหวัง และสามารถเข้าใจได้เท่าที่จะเป็นได้ และยิ่งกว่านั้น ผู้ร่างกฎหมายต้องคำนึงถึงภาษา วิธีการเขียน และหลักการตีความกฎหมายด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การยกร่างดังกล่าวสำเร็จเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์. “การยกร่างกฎหมาย” เอกสารประกอบการฝึกอบรมนิติกร หลักสูตรการร่างกฎหมาย (ครั้งที่ ๑), สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ณ ศูนย์ฝึกอบรม ปตท. เขาบ่อยา อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี วันที่ ๒๐ - ๒๑ กุมภาพันธ์, ๒๕๓๑ .

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. เอกสารการสอนวิชานิติศาสตร์, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , ๒๕๔๗.

เสริม วินิจฉัยกุล. “การทำกฎหมาย” ใน วารสารราชบัณฑิตยสถาน ๒ : ๑ (มกราคม – มีนาคม ๒๕๒๐). หยุด แสงอุทัย.ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป.พิมพ์ครั้งที่ ๑๖. กรุงเทพฯ :ประกายพริก,๒๕๔๘

สาระวิชาการ

การประเมิน

หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา

เขียนโดย สุภาวดี ชิดชิน *

รศ. ดร. ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์ **

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด โดยที่ความรู้มี ๒ ประเภท คือ ๑) ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้ง จึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม ๒) ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ และบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม สำหรับการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงาน อาทิ การจัดกิจกรรมของชุมชนนักปฏิบัติ การจัดกิจกรรมสัปดาห์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสำนักงานฯ และการเขียนบทความการเผยแพร่ลงในวารสารการจัดการความรู้ ซึ่งบทความที่เป็นข้อสรุปของงานวิจัย หรือวิทยานิพนธ์เป็นองค์ความรู้ในรูปแบบหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในวารสารฉบับนี้ได้นำเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง

* นิลิตปริญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (ภาคพิเศษ) ปีการศึกษา ๒๕๔๔ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

LIRT

ของรัฐสภาที่จัดขึ้นโดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเป็นบทความที่มีเนื้อหาเป็นประโยชน์เกี่ยวกับผู้ที่ทำหน้าที่ด้านการประเมินผล ดังนี้

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภาในด้านความเหมาะสมของหลักสูตร ๓ มิติ คือ มิติการบริหารจัดการหลักสูตร มิติเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร และมิติผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม เพื่อเสนอสารสนเทศการประเมินให้กับคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรต่อไป แหล่งข้อมูล คือ ผู้เข้ารับการอบรม รุ่นที่ ๒ จำนวน ๓๗ คน และผู้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม รุ่นที่ ๒ จำนวน ๒๐ คน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและแบบประเมินจากการวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา นำไปทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือทั้งฉบับ ผลการทดสอบค่าความเที่ยงของเครื่องมือ ได้ค่าความเที่ยง ๐.๙๑, ๐.๙๒ ตามลำดับ ให้ผู้อบรมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตร ผู้บังคับบัญชาประเมินความสามารถและคุณลักษณะของผู้เข้ารับการอบรม และสัมภาษณ์กรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาที่ดูแลดำเนินนโยบายของหลักสูตรเพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการประเมินหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภาในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกผลการประเมินรายมิติ ๓ มิติพบว่า มิติการบริหารจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง มิติเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มิติผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมิติการบริหารจัดการหลักสูตร มีข้อเสนอแนะปรับปรุงด้านการประเมินผลการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ที่ว่า ควรตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วยผู้แทนจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายฝ่ายเพื่อกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ชัดเจนโดยมีการประเมินและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

บทนำ

หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา เป็นหลักสูตรที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) กำหนดให้ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งระดับ ๘ ต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ข้าราชการที่จะดำรงตำแหน่งในสายงานบริหาร และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะได้มีความรู้ ทักษะ และวิสัยทัศน์ในอันที่จะทำ หน้าที่บริหารจัดการภารกิจตามยุทธศาสตร์ และ เป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้เพราะผู้บริหารดังกล่าว เป็นผู้กำหนดนโยบายดูแลรวมทั้งเป็นผู้ แก้ปัญหา และตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ และมีผลกระทบกับต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของ องค์กร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภามาแล้วจำนวน ๒ รุ่น ในปีงบประมาณ ๒๕๔๘ และปีงบประมาณ ๒๕๕๑ สำหรับการดำเนินการในรุ่นที่ ๒ หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง ของรัฐสภาได้กำหนดวิธีการฝึกอบรม ดังนี้ ๑) การฝึก

อบรมในห้องบรรยายโดย ๒) การจัดกิจกรรม ๓) ปัจฉิมนิเทศ มีระยะเวลาในการฝึกอบรมรวม ๓๐๐ ชั่วโมง แบ่งออกเป็น ภาคทฤษฎี มีการฝึกอบรมในห้องบรรยาย ๑๘๐ ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ มีการจัดกิจกรรม ๑๒๐ ชั่วโมง โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องมีเวลาเข้ารับการศึกษและฝึกอบรมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาอบรม ทั้งหมด มีส่วนร่วมในกิจกรรมหลักสูตร ตลอดจนการทำรายงานการค้นคว้าส่วนบุคคล และการทำรายงานการค้นคว้าของกลุ่ม

จากแนวคิดที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีนโยบายให้มีการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับข้าราชการที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นและได้จัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวงจรการดำเนินการหลักสูตร ซึ่งที่ผ่านมาได้ดำเนินการจัดหลักสูตร ปรับปรุงแก้ไข และวางแผนจัดหลักสูตรรุ่นต่อไป ดังนี้ ๑) การเตรียมการ / การวางแผนฝึกอบรมรุ่นต่อไป ๒) ดำเนินการฝึกอบรม ๓) เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์การอบรม และเก็บข้อมูลการดำเนินการจัดหลักสูตร ๔) สรุปผลการอบรม และสรุปปัญหาปรับปรุงแก้ไข

ในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีขั้นตอนหนึ่งที่ขาดไม่ได้ คือการประเมินผลการประเมินเป็นกระบวนการที่จะทำให้มีการตรวจสอบอย่างเป็นระบบที่จะหาความจริงที่สะท้อนให้เห็นจุดเด่นที่ควรเสริม จุดด้อยที่ควรแก้ไข สอดคล้องกับทศนา แซมณี (๒๕๒๑: ๒๗๖-๒๙๔) ที่ว่า ผู้จัดทำหลักสูตรจำเป็นต้องประเมินหลักสูตรที่ตนสร้างขึ้นไว้เห็นว่า หลักสูตรนั้นเป็นหลักสูตรที่ดี ไม่ดี มีจุดเด่น และจุดด้อยตรงไหน ผู้จัดทำหลักสูตรจำเป็นต้องประเมินหลักสูตรหลายครั้ง เพื่อที่จะปรับปรุงหลักสูตรนั้นให้ดี

ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อค้นหาคำถามการประเมินที่มีความหมายต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง ความรู้ที่ได้จากการค้นหา หรือ เจาะลึกจากผู้เกี่ยวข้องที่จะให้ผลการพัฒนาที่ชัดเจนคือผู้บริหาร ได้สอบถามความต้องการของบุคคลต่อไปนี้ ๑) ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา รุ่นที่ ๒ ๒) ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรม เพื่อต้องการค้นหาคำตอบว่าหลักสูตรที่ดำเนินการฝึกอบรมในรุ่นที่ ๒ มีความเหมาะสมในการบริหารจัดการ และมีเนื้อหาสาระ ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เข้าอบรมหรือไม่ นอกจากนี้ต้องการหาคำตอบว่าผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรมีมากน้อยเพียงใด โดยมีคำถามการวิจัยดังนี้

๑. การบริหารจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่
๒. เนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่
๓. ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมเป็นไปตามที่คาดหวังของหลักสูตรหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อประเมินหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา ในด้านความเหมาะสมของหลักสูตรใน ๓ มิติ คือ มิติการบริหารจัดการหลักสูตร มิติเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร และมิติผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม

LIART

ขอบเขตการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของ
รัฐสภา โดยใช้แหล่งข้อมูลจาก ๑) ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา รุ่นที่ ๒
สะท้อนความคิดเห็นความเหมาะสมของหลักสูตร ๒) ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา รุ่นที่ ๒ ประเมินการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของผู้เข้ารับการอบรม

วิธีการดำเนินงานวิจัย การวิจัยครั้งนี้เพื่อประเมินหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง โดย
มีคำถามการวิจัย ๑) การบริหารจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ ๒) เนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร
มีความเหมาะสมหรือไม่ ๓) ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมเป็นไปตามที่คาดหวังของการอบรมหรือไม่ วิธีดำเนินการ
วิจัย มีดังนี้

๑. โครงสร้างของการประเมินหลักสูตร กำหนดโครงสร้างของการประเมินหลักสูตรในแต่ละมิติ
พิจารณาจากเนื้อหาตามที่นิยาม กำหนดเป็นข้อความบ่งชี้ความเหมาะสม ให้ค่าน้ำหนักการประเมินรายองค์
ประกอบ มิติด้านการบริหารจัดการหลักสูตร จำนวนตัวบ่งชี้ ๒ ตัว มิติด้านเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร
จำนวนตัวบ่งชี้ ๓ ตัว และมิติด้านผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม จำนวนตัวบ่งชี้ ๑ ตัว

๒. เครื่องมือการประเมิน

๒.๑ ลักษณะเครื่องมือ ชุดที่ ๑ แบบสอบถามผู้เข้ารับการอบรม และเครื่องมือชุดที่ ๒ แบบ
ประเมินสำหรับผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรมเรื่องความสามารถและคุณลักษณะของผู้เข้ารับการอบรม

๒.๒ การพัฒนาเครื่องมือ มี ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๒.๒.๑ กำหนดตัวบ่งชี้องค์ประกอบในแต่ละมิติ

๒.๒.๒ เขียนข้อความของแต่ละตัวบ่งชี้ ให้ครอบคลุมสาระภายในตัวบ่งชี้ โดยให้เป็น
ค่าคะแนนในแต่ละข้อความตามค่าน้ำหนักความเหมาะสมให้ ๕ เป็นระดับที่เห็นด้วยว่ามีความเหมาะสมมาก
ที่สุด และลดหลั่นไปเป็น ๔, ๓, ๒ และ ๑ โดยกำหนดให้ ๑ มีความเหมาะสมเหมาะสมน้อยที่สุด

๒.๒.๓ ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

๒.๒.๔ นำเสนอผลการปรับปรุงแก้ไขต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

๒.๒.๕ นำเครื่องมือที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) เพื่อตรวจสอบความ
เที่ยงของเครื่องมือ

๒.๒.๖ พิจารณาจากผลการทดลองใช้โดยภาพรวม เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของ
เนื้อหา และพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือชุดที่ ๑ แบบสอบถาม และชุดที่ ๒ แบบประเมินผล จากนำผลการ
ทดลองใช้ไปตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือชุดที่ ๑ และชุดที่ ๒ การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์
อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (๑๙๗๐:๑๖๑) ได้ค่าความเที่ยง ๐.๘๑, ๐.๘๒ ตาม
ลำดับ

๒.๒.๗ สรุปผลการพัฒนาเครื่องมือ สรุปได้ว่าเครื่องมือทั้งสองชุดมีคุณภาพในการนำ
ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป และมีตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน คือ ๑) ตัวบ่งชี้ของเครื่องมือชุดที่ ๑ ความ
เหมาะสมการบริหารจัดการหลักสูตร (x_M) และเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร (x_C) และตัวบ่งชี้เครื่องมือชุด

ที่ ๒ ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เข้ารับการอบรม (x_{Ach}) ๒) เกณฑ์การประเมิน จากการประเมิน ๓ มิติ ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ประมวลผลการประเมินในแต่ละมิติเป็นข้อสรุปของการประเมินหลักสูตรด้วยน้ำหนัก ๒, ๓, ๑ ในการสรุปผลการประเมินรวมทุกมิติ ด้วยมิติจากความสำคัญของตัวบ่งชี้ ดังนี้

ให้มิติที่ ๑ การบริหารจัดการหลักสูตร	มีค่าน้ำหนัก ๒
ให้มิติที่ ๒ เนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร	มีค่าน้ำหนัก ๓
ให้มิติที่ ๓ ผลสัมฤทธิ์ของการอบรม	มีค่าน้ำหนัก ๑

ดังนั้นสรุปผลรวมประเมินหลักสูตรทั้งฉบับ จึงเป็นผลรวมของการประเมินรายมิติที่ถ่วงด้วยน้ำหนัก ๒ : ๓ : ๑ ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ ๗ - ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ ประกอบด้วย ๑) ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๓๗ คน ผู้วิจัยได้รับข้อมูลกลับคืนเป็นแบบสอบถามผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๓๒ ฉบับ ๒) ผู้บังคับบัญชาผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คนประเมินผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๓๗ คน ทั้งนี้มีผู้บังคับบัญชาที่ดูแลผู้เข้ารับการอบรมมากกว่า ๑ คน ได้แจกแบบประเมินสำหรับผู้บังคับบัญชาจำนวน ๓๗ ฉบับ และได้รับแบบประเมินคืน จำนวน ๒๑ ฉบับ นอกจากนี้ยังได้สัมภาษณ์กรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาเกี่ยวกับหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา และรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานฝึกอบรมจากผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามชุดที่ ๑ และแบบสอบถามชุดที่ ๒ ทั้งนี้ได้รับแบบสอบถามคืน

๒. ประมวลผลเบื้องต้นคำนวณคะแนนความเหมาะสมของผลการประเมินรายองค์ประกอบในแต่ละมิติ หาผลรวมของความเหมาะสมและค่าเฉลี่ย

หาคะแนนรวมของความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมแต่ละองค์ประกอบตามรูปแบบคำถามประเมิน แล้วหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

องค์ประกอบบริหารจัดการหลักสูตร (M) ได้ค่า \bar{x}_M และ SD_M

องค์ประกอบเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร (C) ได้ค่า \bar{x}_C และ SD_C

องค์ประกอบผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร (Ach) ได้ค่า \bar{x}_{Ach} และ SD_{Ach}

๓. ประเมินความเหมาะสมของรายมิติ และประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร แสดงค่าความเหมาะสมของหลักสูตร ด้วยค่าเฉลี่ยตามน้ำหนักขององค์ประกอบ ดังนี้

$$\bar{x}_{EC} = \frac{\sum \bar{x}_M + \sum \bar{x}_C + \sum \bar{x}_A}{6}$$

LIRT

กำหนดเกณฑ์การตัดสินความเหมาะสมปรับค่า x_E เป็นระดับคุณภาพ หาค่าเฉลี่ย x_E ตามจำนวนข้อความของแต่ละองค์ประกอบ ดังนั้น ค่าระดับคะแนน จะมีดังนี้

ระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยตามจำนวนข้อความในองค์ประกอบมากกว่า หรือเท่ากับ ๓.๕๑

ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยตามจำนวนข้อความในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง ๒.๕๑ – ๓.๕๐

ระดับต้องปรับปรุง มีคะแนนเฉลี่ยตามจำนวนข้อความในองค์ประกอบน้อยกว่า ๒.๕๑

สรุปผลการประเมินและการเสนอแนะ สรุปผลความเหมาะสมของหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา ตามมติ ดังนี้

๑. มติการบริหารจัดการหลักสูตร

๒. มติเนื้อหาและการจัดกิจกรรมของหลักสูตร

๓. มติผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะพิจารณาจากระดับความเหมาะสมและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละมิติ

ผลการวิจัย การประเมินหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๓.๖๐$) จากการประเมินผล ๒ องค์ประกอบพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ เนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร และผลสัมฤทธิ์ของการอบรม ส่วนการบริหารจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกผลการประเมินตามรายมติ ดังนี้

๑. ผลการประเมินมติด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงเรื่องวิธีการประเมินผลการผ่านการฝึกอบรม นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการประเมินผลการฝึกอบรม

๒. ผลการประเมินมติด้านเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรของผู้เข้ารับการอบรม ผลการประเมินพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม

๓. ผลการประเมินมติด้านผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรตามจุดประสงค์การฝึกอบรม จากความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาผู้เข้ารับการอบรมอยู่ในระดับระดับมาก โดยผู้เข้ารับการอบรมได้นำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่การบริหารงานตามภารกิจที่รับผิดชอบ และผู้เข้ารับการอบรมผ่านการอบรมทุกคน ตามเงื่อนไขของหลักสูตร

ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปผลการประเมินหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการเรียนรู้เพื่อการพัฒนางานในหน้าที่ที่กำหนดไว้ในตำแหน่งระดับสูง

ข้อเสนอแนะ จากผลการวิจัยการประเมินหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงของรัฐสภาในครั้งนี้พบว่า การประเมินอยู่ในระดับมาก ควรเพิ่มเติมเนื้อหาใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน คือ วิชาระบบรัฐสภาเชิงเปรียบเทียบกับระบบรัฐสภา

ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

๑. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินผลการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรยังต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข

๒. ควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนาการของกระบวนการบริหารจัดการในการจัดหลักสูตรรุ่นต่อไป ว่ามีการนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่เสนอว่าหากยังไม่มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ควรตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้แทนจากคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา อ.ก.ร. สรรหา พัฒนาและส่งเสริมสมรรถภาพข้าราชการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา เพื่อกำหนดเป้าหมาย รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เกณฑ์การตัดสิน ผลผลิตและผลลัพธ์ที่ชัดเจน การประเมินและติดตามผล ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้มาดำเนินการหรือไม่ และมีการนำมาใช้ผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คุณารักษ์. ๒๕๒๗. หลักสูตรและการสอน. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปกร วิทยาเขต พระราชวังสนามจันทร์.
- คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ๒๕๔๕. การพัฒนาเครื่องมือ สำหรับการประเมินการศึกษา. (เรื่องแบบสอบถาม : ๘๙-๑๓๑) นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. ๒๕๓๙. การพัฒนาหลักสูตร : หลักและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อัสสัม เบลส.
- ชาญ สวัสดิ์สาตี. ๒๕๔๒. คู่มือการฝึกอบรมมืออาชีพ : การจัดทำเนื้องานฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์น้ำกิงการพิมพ์.
- दनัย เทียนพุดและคณะ. ๒๕๔๑. ทิศทางและบทบาทการบริหารทรัพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า (ปี พ.ศ. ๒๕๕๐). กรุงเทพมหานคร : สถาบันจัดการงานบุคคล.
- ทีศนา เขมณี. ๒๕๒๑. หลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑: ทฤษฎีและปฏิบัติ. มปท.
- อํารง บัวศรี. ๒๕๓๒. ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ๒๕๔๙. หลักการวัดและการประเมินผล การศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์. ๒๕๔๙. การประเมินโครงการทางการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์ และคณะ. ๒๕๔๔. รายงานการประเมินผลโครงการส่งเสริมการผลิตครู ที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ (สควค.) ระยะ ๔ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๔๒). สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์. ๒๕๔๕. พัฒนาบุคลากรผู้นำและนักบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม เทวดิ่ง.
- น้อย ศิริโชติ. ๒๕๒๔. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- นริชา ทองธรรมชาติ และคณะ. ๒๕๔๔. กลยุทธ์การฝึกอบรมและวิทยากรในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : ลินคอร์นโปรโมชั่น.
- พรรคดี ผ่องแผ้ว. ๒๕๔๕. ศาสตร์แห่งการวิจัยทางการเมืองและสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิถีไทยและมาตรฐานแห่งประเทศไทย.
- พิฑูร พุ่มหิรัญ. ๒๕๕๑. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สัมภาษณ์. ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑.

- วิจิตร อวาทกุล. ๒๕๓๗. การฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. ๒๕๔๐. การฝึกอบรม คู่มือฝึกอบรมและการฝึกอบรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. ๒๕๓๙. เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพมหานคร: นำอักษรการพิมพ์.
- สมชอบ ไชยเวช. ๒๕๕๑. สัมภาษณ์. กรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.). ๑๖ กันยายน ๒๕๕๑.
- สุนีย์ ภูพันธ์. ๒๕๔๖. แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : เชียงใหม่ โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ๒๕๔๕. แผนแม่บทการพัฒนาบุคลากรของรัฐสภา ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- _____. ๒๕๔๙. เอกสารบันทึกการประชุม อ.ก.ร. สรรหา พัฒนาและ ส่งเสริม สมรรถภาพข้าราชการ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๔๙ วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙.
- _____. ๒๕๔๘. เอกสารการประเมินหลักสูตรนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ ๑.
- _____. ๒๕๕๐. เอกสารหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง รุ่นที่ ๒.
- _____. ๒๕๕๐. เอกสารการประเมินหลักสูตรนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ ๒.
- อรทัย อาจอ่ำ. ๒๕๔๙. การประเมินผลเพื่อสร้างเสริมพลังอำนาจ : ทางออกที่ท้าทาย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท แปลงพรีนติ้ง จำกัด.
- Best, J.W., & James, V.K. ๑๙๗๐. Research in Education. 7thed. Boston : Allyn and Bacon.
- Cronbach, L.J. ๑๙๗๐. Essential of Psychological Testing. 3rd ed., New York : Harper Row.
- Good, C. V. ๑๙๗๓. Dictionary of Education. New York : McGraw Hill Book Co., Inc.
- Lalfeur, C.A. ๑๙๙๐. ERIC-CIJE & RIE ๑๙๘๓ – June. ๑๙๙๙. (CD ROM (ED ๓๒๘๗๐๐-CE ๐๕๖๘๒๕))
Washington, D.C.: Office of Vocational and Adult Education (ED).
- Moffit, T.C. ๑๙๖๗. “An Evaluation of the Elementary Education Program at General Michigan University by Recent Graduates of the Program”. Dissertation Abstracts International. ๒๘(October ๑๙๖๗) : ๑๗๑๙-A.
- Nadler, L. ๑๙๘๒. Designing Training Programs : The Critical Events Model. Massachusetts :Addison Wesley Publishing Company.
- Stufflebeam, D.L. ๑๙๗๑. Educational Evaluation and Decision Making. Illinois : Peacock Publisher Inc.

Taba, H. ๑๙๖๒. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt
Brace and world Inc.

Tyler R.W. ๑๙๔๙. Basic Principles of Curriculum and Instruction. Chicago : University of
Chicago Press.

http://www.dopa.go.th/iad/km/km_des.html. การจัดการความรู้. ๒๕๕๒.

แพดวงชาวลสภา

ลัฒนาการให้บรการทางวิชาการของลัฒนัการ
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
การปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีภารกิจในการให้บรการ
ทางวิชาการ ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๒๙ กันยายน และ ๒
ตุลาคม ๒๕๕๒ ณ ห้องกรุงธนบอลล์รูม โรงแรม
รอยัลริเวอร์

โครงการจัดสร้างวัดอุดมคณหลวงปู่ทวด
เหยียบน้ำทะเลเจ็ดสำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร วันเสาร์ที่ ๑๐ ตุลาคม
๒๕๕๒ ณ วัดพะโคะ อ.สะทิงพระ
จ.สงขลา วันเสาร์ที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๒
ณ วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

กิจกรรมพุทธภิเษกหลวงปู่ทวด ภาคใต้

ปลูกป่าชายเลนเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ วันอังคารที่
๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๒ ณ ศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากร
ทางทะเลและชายฝั่งที่ ๒
ต.โคกคราม อ.เมือง จ.สมุทรสาคร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
www.parliament.go.th

